

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE INDYWIDUALNEJ OCENY ZDROWIA UCHODźCÓW UCIEKAJĄCYCH PRZED WOJNĄ W UKRAINIE

Materiały dla pracowników opieki zdrowotnej

05.04.2022 r.

KONTEKST

Wojna w Ukrainie będzie mieć bezpośrednie i pośrednie konsekwencje dla zdrowia ludzi objętych tym konfliktem, w tym osób wewnątrznie przesiedlonych i uchodźców. Władze państw przyjmujących uchodźców zapewniły im dostęp do opieki zdrowotnej^{1,2}.

ODBIORCY

Celem niniejszego dokumentu jest udzielenie pracownikom opieki zdrowotnej wskazówek dotyczących indywidualnej oceny zdrowia w obszarach

przygranicznych, ośrodkach recepcyjnych, centrach tranzytowych i placówkach opieki zdrowotnej, jak również informacji instytucjom zdrowia publicznego i odnośnym władzom w krajach przyjmujących uchodźców i obywateli państw trzecich.

SZYBKIE REAGOWANIE

1. Przeprowadzić szybkie badania przesiewowe oraz segregację rannych i ciężko chorych, którzy wymagają pilnej pomocy medycznej, oraz skierować ciężkie przypadki do określonych wcześniej instytucji i szpitali.
2. Zapewnić pierwszą pomoc psychologiczną ([patrz tutaj](#)³).

¹ Niniejszy dokument ma również zastosowanie podczas oceny zdrowia obywateli państw trzecich, którzy wyjechali z Ukrainy.

² Niniejszy dokument opracowano po konsultacjach z UNICEF.

³ www.who.int/publications/i/item/9789241548205.

3. Ocenić potrzeby i zapewnić początkową opiekę medyczną w przypadku chorób ostrych i nieleczonych chorób przewlekłych, wymagających niezwłocznego leczenia lub skierowania.
4. Skierować osoby wymagające wyższego poziomu opieki, których stan zdrowia mógłby w przeciwnym razie znacząco się pogorszyć⁴.
5. Ocenić status zaszczepienia, zwłaszcza przeciwko odrze, polio, błonicy i innym chorobom zwalczanym drogą szczepień u dzieci do lat 6, oraz przeciwko tężcowi i COVID-19 u kobiet w ciąży; zaoferować szczepienia, jeśli jest wskazane i dostępne w danym miejscu.⁵
6. Zapewnić pierwszą pomoc w przypadku niewielkich ran i obrażeń oraz w razie potrzeby skierować na obserwację.
7. Poinformować uchodźców i obywateli państw trzecich o prawie do opieki zdrowotnej, w tym immunizacji, oraz o tym, gdzie można ją uzyskać.
8. Opiekunów niemowląt do 12 miesiąca życia należy zapytać o ewentualne problemy z karmieniem piersią lub, jeśli dziecko nie jest karmione piersią, o wszelkie problemy z karmieniem. W razie potrzeby skierować do konsultacji u specjalisty w zakresie karmienia niemowląt.
9. Zgłosić krajowej instytucji ds. zdrowia publicznego przypadki ciężkich chorób lub chorób, które mogą wywoływać epidemię, aby zastosować na czas środki prewencyjne lub zaradcze. Takie przypadki mogą obejmować dowolne widoczne oznaki ostrego porażenia wiotkiego u dzieci do 6 roku życia.

KWESTIE SZCZEGÓLNE

1

COVID-19

- Ocenić wiedzę na temat COVID-19, dostęp do środków ochrony indywidualnej (PPE), jeśli dotyczy, oraz możliwość mycia i dezynfekcji dłoni.
- Ocenić status zaszczepienia przeciwko COVID-19 (dawki podstawowe i przypominające), z naciskiem na wrażliwe grupy⁶ oraz zgodnie z krajowymi kryteriami i wytycznymi, jak również udzielić informacji na temat oficjalnych usług w zakresie szczepień. Jeśli nie ma odnośnej dokumentacji lub status zaszczepienia jest niepewny, zapewnić dostęp do informacji i szczepień w punkcie kontaktowym lub skierować do punktu [szczepień przeciwko COVID-19](#).
- Ocenić ewentualne istniejące objawy i przeprowadzić segregację zgodnie z zapotrzebowaniem na opiekę. Poinformować o możliwości uzyskania testów i opieki na potrzeby bieżące i przyszłe, zwłaszcza osoby z wrażliwych grup.

2

Choroby, zwalczane drogą szczepień

- Ocenić status zaszczepienia u nowo przybyłych, zwłaszcza u dzieci do lat 6 i u kobiet w ciąży. Dzieciom zapewnić szczepienia w punkcie kontaktowym lub skierować do odpowiednich służb w celu zaszczepienia przeciwko odrze, polio, błonicy i innym chorobom zwalczanym drogą szczepień, zgodnie z krajowym kalendarzem szczepień; kobietom w ciąży zapewnić zaszczepienia w punkcie kontaktowym lub skierować do odpowiednich służb w celu zaszczepienia przeciwko tężcowi i COVID-19, jeśli jest wskazane i zgodne z krajowymi wytycznymi.
- Poinformować, gdzie można uzyskać szczepienia przeciwko grypie lub zapewnić takie szczepienia zgodnie z krajowymi wytycznymi.
- Więcej szczegółowych wytycznych na temat priorytetów w szczepieniach można znaleźć [tutaj](#).⁷ Jeśli dokumentacja nie istnieje lub status zaszczepienia jest niepewny, [zaoferować szczepienie](#).⁸
- Jeśli szczepienia nie są dostępne w punkcie kontaktowym, udzielić informacji na temat możliwości uzyskania szczepień, w tym nadrobienia zaległych szczepień⁹.

2

⁴ Obejmuje to między innymi leczenie cukrzycy, w tym insulinoterapię, leki przeciwrzepliwne, leki nasercowe, przeciwpadaczkowe, przeciwpsychotyczne, leki na nadciśnienie,

leki na astmę itd.

⁵ Jeśli oficjalnie ustanowiono usługi szczepienia w porozumieniu z ministerstwem zdrowia.

⁶ Obejmuje to osoby starsze, kobiety ciężarne, osoby z upośledzoną odpornością i osoby z chorobami współistniejącymi, które są w grupie wysokiego ryzyka ciężkiego przebiegu.

⁷ www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/operational-public-health-considerations-prevention-and-control-infectious.

⁸ www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/infographic-vaccinations-offered-absence-documented-prior-vaccination.

⁹ Jeśli oficjalnie ustanowiono usługi szczepienia w porozumieniu z ministerstwem zdrowia. Dostarczyć fizyczne lub cyfrowe poświadczenie szczepienia jako odniesienie, co jest szczególnie istotne u osób podróżujących do kolejnego kraju.

HIV i gruźlica

- W różnych punktach kontaktowych należy przekazywać informacje¹⁰ na temat dostępności leczenia przewlekłych chorób zakaźnych, takich jak zakażenie wirusem HIV i gruźlica, oraz że takie leczenie jest bezpłatne. Przekazując takie informacje należy zachować dyskrecję i zapobiegać naruszeniu poufności.
- Należy przekazywać informacje na temat opieki zdrowotnej i dane kontaktowe placówek kierujących, aby zapewnić ciągłość leczenia zakażenia wirusem HIV oraz gruźlicy i gruźlicy wielolekoopornej poprzez krajowe programy zdrowotne.
- Osoby z objawami sugerującymi gruźlicę oraz osoby chcące uzyskać test w kierunku HIV należy skierować do dalszej oceny, konsultacji i badań.

Choroby niezakaźne (NCD)

- Należy udzielać informacji na temat opieki zdrowotnej i danych kontaktowych placówek kierujących, aby zapewnić opiekę i ciągłość leczenia osobom z NCD.
- Skierować do określonych wcześniej instytucji i szpitali osoby, które wymagają zaawansowanej opieki i kontynuacji leczenia onkologicznego, dializoterapii itp.
- Zapewnić osobom z NCD konsultacje i skierować w miejsce, gdzie mogą uzyskać szczepienia, testy oraz wczesne leczenie COVID-19.
- Badania przesiewowe priorytetowych NCD (u osób bezobjawowych) należy rozpocząć niezwłocznie po ustabilizowaniu się sytuacji.

Poradnictwo i wsparcie psychologiczne/psychospołeczne (MHPSS)

- Zidentyfikować osoby, w tym dzieci i młodzież, z ciężkimi i złożonymi problemami psychologicznymi lub psychospołecznymi, które wymagają odpowiedniego wsparcia, ochrony i opieki, oraz skierować je do odpowiednich placówek.
- Zapewnić dane kontaktowe do placówek, w których osoby z przewlekłymi chorobami psychicznymi, w tym dzieci i młodzież, leczone farmakologicznie, mogą uzyskać opiekę i kontynuację leczenia.
- Skierować do odpowiednich placówek osoby, które wymagają leczenia substytucyjnego w uzależnieniu od opioidów.

Zdrowie seksualne i reprodukcyjne w tym HIV i przemoc motywowana płcią (GBV)

- Zidentyfikować kobiety ciężarne lub z pilnymi problemami zdrowotnymi związanymi z ciążą.
- Poinformować ciężarne kobiety, gdzie mogą uzyskać dostęp do usług opieki przedporodowej, okołoporodowej, poporodowej, opieki nad noworodkami, do szczepionek przeciwko COVID-19 i usług w sytuacjach nagłych.
- Udzielić najważniejszych informacji na temat sposobów rozpoznawania niebezpiecznych objawów w czasie ciąży oraz istotności zgłaszania się po pomoc w przypadku wystąpienia takich objawów.
- Udzielić informacji na temat możliwości kontynuowania stosowanej metody antykoncepcji lub przekazać skierowanie na antykoncepcję na żądanie.
- Ofiary przemocy motywowanej płcią, w tym ofiary wykorzystania lub molestowania seksualnego, które postanowią opowiedzieć o swoich przejściach, skierować na odpowiednią dla wieku terapię kliniczną i opiekę dla ofiar przemocy motywowanej płcią do określonego wcześniej specjalisty na podstawie zgody osoby zainteresowanej (na jej wniosek skierować ją do instytucji zapewniającej ochronę, pomoc prawną i MHPSS) zgodnie z wytycznymi krajowymi, procedurami postępowania wobec przemocy motywowanej płcią i odpowiednimi zaleceniami^{11,12}.

¹⁰ Można stosować materiały pisemne, ogłoszenia ogólne i elektroniczne materiały online.

¹¹ Wszystkie osoby świadczące usługi w obszarze przygranicznym muszą mieć aktualne procedury kierowania pacjentów oraz przeszkolenie w zakresie bezpiecznego ujawniania informacji i przekazywania skierowań.

¹² Uprozczone instrukcje dotyczące reagowania na ujawnienie przemocy motywowanej płcią, w tym praktyczne listy wskazówek, jak postępować, a czego nie robić, można znaleźć w poradniku GBV Pocket Guide. <https://gbvguidelines.org/en/pocketguide/>. Ten materiał jest dostępny w wielu językach w formie PDF i aplikacji na smartfona.

- Zapewnić prezerwatywy osobom żyjącym z HIV lub w grupie ryzyka zakażeniem tym wirusem oraz każdej osobie, która o to poprosi, lub poinformować, gdzie mogą je uzyskać.
- Dostarczyć ART lub skierować do instytucji która zapewnia te i inne leki osobom żyjącym z HIV; zapewnić dostęp do testów w kierunku

HIV i innych chorób przenoszonych drogą płciową, jak również odpowiednie leczenie kobiet ciężarnych i niemowląt zgodnie z krajowymi wytycznymi.

- W razie potrzeby skierować na leczenie chorób przenoszonych drogą płciową zgodnie z krajowymi wytycznymi.

7

Opieka nad dziećmi

- Udzielić najważniejszych informacji na temat niezbędnej opieki nad noworodkiem, instytucji, gdzie można zarejestrować dziecko, oraz instytucji zapewniających opiekę w sytuacjach nagłych.

- Przekazać najważniejsze komunikaty dotyczące zdrowia dzieci, zwłaszcza profilaktyki, rozpoznawania i wczesnego leczenia zapalenia płuc i biegunki, postępowania w miejscu zakwaterowania i uzyskiwania pomocy.

8

Żywność

- Zapewnić wsparcie i poradnictwo na rzecz wczesnego rozpoczynania karmienia piersią, wyłącznego karmienia piersią przez pierwsze 6 miesięcy oraz kontynuowania karmienia piersią wszystkich niemowląt karmionych mlekiem matki lub otrzymujących dietę rozszerzoną. Określić, czy matka ma trudności z rozpoczęciem na czas i kontynuowaniem karmienia piersią, oraz w razie potrzeby zapewnić odpowiednie wsparcie.
- W przypadku niemowląt karmionych wyłącznie produktami mlekozastępczymi należy

niezwłocznie rozpoznać takie zapotrzebowanie i zapewnić stałe dostawy zgodnych z normami produktów i urządzeń do bezpiecznego przygotowania i podawania zgodnie ze szczegółowymi, krajowymi, standardowymi procedurami postępowania.

- Należy zapewnić opiekunom doradztwo w zakresie odpowiedniego rozszerzania diety¹³ u niemowląt i dzieci od 6 do 23 miesiąca oraz istotności właściwej, odżywczej diety u kobiet ciężarnych i karmiących piersią.

9

Osoby z niepełnosprawnościami i rehabilitacja

- Należy przeprowadzić indywidualną ocenę, aby określić potrzeby, skierować do właściwych instytucji i placówek w celu zapewnienia odpowiedniego sprzętu wspomagającego i rehabilitacji.

- Zapewnić pomoc materialną lub finansową, aby sprostać zapotrzebowaniu na codzienne produkty medyczne i higieniczne (np. pieluchy dla dorosłych lub cewniki).

5 kwietnia
2022 r.

Wskazówki dotyczące indywidualnej oceny zdrowia uchodźców uciekających przed wojną w Ukrainie

¹³ Rozszerzana dieta obejmuje posiłki i napoje podawane dzieciom od 6 do 24 miesiąca oprócz mleka lub produktów mlekozastępczych.